

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **A. H.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo nám. 449/3, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 3. 6. 2021, č. j. 33 A 54/2020 – 35,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce se u Krajského soudu v Brně (dále jen „*krajský soud*“) domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 6. 2020, č. j. JMK 89558/2020, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Slavkov u Brna ze dne 4. 5. 2020, č. j. SC/31117-20/13474-2019/Kac. Posledně uvedeným rozhodnutím byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku proti veřejnému pořádku podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích (dále jen „*zákon o některých přestupcích*“). Za tento přestupek byl žalobci podle § 4 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „*zákon o odpovědnosti za přestupky*“), a § 5 odst. 3 písm. b) zákona o některých přestupcích, uložen správní trest napomenutí a dle § 95 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky byla žalobci uložena povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

[2] V průběhu soudního řízení žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků. Krajský soud usnesením ze dne 3. 6. 2021, č. j. 33 A 54/2020 – 35, žalobcovu žádost zamítl. Konstatoval přitom, že žalobce i přes výzvu soudu nic neuvedl ke svým majetkovým poměrům, nijak je nepředestřel ani nedoložil, jeho žádosti proto nemohlo být vyhověno. Též připomněl, že žalobce vystupuje ve stovkách soudních řízení a nejedná se o první případ, ve kterém s obdobnou argumentací (tj. že jedná podle čl. 23 Listiny základních práv a svobod – dále jen „*Listina*“, a proto není povinen soudní poplatek hradit) žádá o osvobození od placení soudních

poplatků. Z úřední činnosti bylo krajskému soudu dále známo, že žalobce je v rámci společného jmění manželů spoluvlastníkem několika nemovitostí, což rovněž nebylo možné při rozhodování o jeho žádosti opomenout. Závěrem krajský soud podotkl, že žalobce podal žalobu proti rozhodnutí správního orgánu, jako osoba obviněná z přestupku, nejedná tedy jménem státu a není ze zákona osvobozen od soudních poplatků. Nemůže ani argumentačně zneužívat výjimečný a v současných podmínkách spíše teoretický koncept práva na odpor dle čl. 23 Listiny.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl uvedené usnesení krajského soudu včasnou kasační stížností, ve které tvrdí, že pro vydání napadeného usnesení nebyly splněny podmínky řízení, soud jednal prostřednictvím „nepříslušného a vyloučeného“ samosoudce JUDr. Lukáše Hloucha, Ph.D., k jehož osobě se nemohl vyjádřit. Usnesení vydal „nepříslušný a vyloučený úřad“, a to Krajský soud v Brně. Důvodem nepříslušnosti krajského soudu má být to, že na žalobce vedení tohoto soudu podalo trestní oznámení (sp. zn. 3 T 182/2019). Stěžovatel požaduje k projednání věci nařízení jednání, protože s rozhodnutím bez jednání nesouhlasí. Navrhuje zrušení usnesení krajského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení. Žalobce též uvádí, že za kasační stížnost nemusí platit žádné poplatky, neboť jedná ve smyslu čl. 23 Listiny, tedy jménem státu. Z tohoto důvodu ani nemusí být zastoupen advokátem.

[4] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)].

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] Nejvyšší správní soud pro úplnost úvodem předesílá, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, č. 3271/2015 Sb. NSS; všechna zde citovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud proto logicky stěžovatele ani ke splnění poplatkové povinnosti nevyzýval. Z citovaného usnesení č. j. 1 As 196/2014 – 19 dále plyne, že „[j]e-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.“ To znamená, že na stěžovatele v posuzovaném případě nedopadá zákonná povinnost být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Z tohoto úhlu pohledu je nepodstatné se blíže zabývat názorem stěžovatele, podle kterého nemusí v řízení o kasační stížnosti platit poplatky a být zastoupen advokátem, neboť jedná jménem státu dle čl. 23 Listiny.

[7] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. **účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků.** Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoli za řízení odejme, popř. i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popř. neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.

[8] Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009 – 88 (č. 1962/2010 Sb. NSS), vyložil, že „[ú]častník řízení, který požádal o osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.) a který byl soudem řádně poučen (§ 36 odst. 1 s. ř. s.), je povinen uvést a prokázat veškeré skutečnosti rozhodné pro posouzení žádosti. Vyplyne-li z uvedených údajů či obsahu spisu, že jsou nevěrohodné,

pokračování

popř. neúplné, soud žádost zamítne.“ Soud výdělkové a majetkové možnosti účastníka z úřední povinnosti sám nezjišťuje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 – 50, č. 537/2005 Sb. NSS).

[9] Z obsahu předloženého soudního spisu vyplývá, že stěžovatel žádost o osvobození od soudních poplatků odůvodnil toliko tím, že jedná na základě čl. 23 Listiny, podílí se na státní správě sám a jedná jménem státu. Dále vyjádřil názor, že v České republice je „*odstraňován demokratický řád lidských práv (...) a činnost ústavních orgánů a účinné použití zákonných prostředků jsou znemožňovány*“. Poté jmenoval nejrůznější závažné trestné činy, které jsou podle jeho názoru páčány na občanech ČR. Uzavřel, že splňuje zákonné podmínky pro osvobození od soudních poplatků.

[10] Krajský soud následně stěžovatele přípisem ze dne 13. 5. 2021, č. j. 33 A 54/2020 – 20, vyzval k osvědčení jeho majetkových poměrů, k čemuž mu zaslal formulář „*Prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce*“.

[11] Na výše uvedenou výzvu reagoval stěžovatel podáním ze dne 31. 5. 2021, v němž znovu požádal o osvobození od soudních poplatků a zopakoval výše naznačenou argumentaci ohledně čl. 23 Listiny. Zasláný formulář nevyplnil a ke svým poměrům neuvedl nic konkrétního.

[12] Nejvyšší správní soud se za dané situace ztotožňuje s krajským soudem, že stěžovatel žádným způsobem nedoložil, že nemá dostatečné prostředky (viz výše citovaný § 36 odst. 3, věta první s. ř. s.), jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků proto nemohlo být vyhověno. Napadené usnesení má plnou oporu v právní úpravě i v konstantní judikatuře (viz odstavec [8] výše). Stěžovatel nadto vede či vedl před správními soudy stovky sporů, je tedy dobře obeznámen (nejen) s úpravou týkající se osvobozování od placení soudních poplatků, a musí si tak být vědom, že jde o institut výjimečný, k němuž může soud přistoupit jen při řádném splnění procesních povinností ze strany účastníka řízení. K tomu ovšem v posuzovaném případě nedošlo a stěžovatel ani přes výzvu krajského soudu nedoložil svoje majetkové a jiné poměry.

[13] K obecně formulovaným a nekonkrétním námitkám v kasační stížnosti ohledně rozhodování vyloučeného soudce a nepřislušného soudu [které lze podřadit pod důvody kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.] postačí uvést, že se k nim přímo v rámci daného řízení o žalobě stěžovatele Nejvyšší správní soud již vyjádřil, přičemž je neshledal důvodnými. Výrokem I. usnesení ze dne 24. 3. 2021, č. j. Nad 157/2020 – 25, rozhodl tak, že soudci specializovaných senátů úseku správního soudnictví Krajského soudu v Brně nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 33 A 54/2020, výrokem II. zamítl návrh stěžovatele na přikázání věci jinému soudu. V odůvodnění tohoto usnesení zdejší soud konstatoval, že „*[n]ámitky žalobce směřující proti vedení krajského soudu proto nemohou ani myslitelně založit pochybnosti o podjatosti samosoudce senátu 33 A ve smyslu § 8 s. ř. s., protože není naplněna základní podmínka pro přikázání věci podle § 9 odst. 1 s. ř. s, totiž že z důvodu vyloučení soudců nelze sestavit senát. K údajnému keřivému obvinění žalobce z přečinu pohrdání soudem lze jen nad rámec uvedených úvah stručně uvést, že z návrhu není zcela zřejmé, zda vedení krajského soudu na žalobce podalo přímo trestní oznámení. Nicméně to není rozhodující, neboť podjatost soudce nelze podle Ústavního soudu dovodit ani z faktu, že by přímo tento soudce podal trestní oznámení na účastníka řízení, byť z pozice orgánu státní správy (viz usnesení ÚS ze dne 4. 8. 2004, sp. zn. IV. ÚS 67/04, a usnesení NSS ze dne 21. 2. 2007, č. j. Nao 14/2007 - 26). V nyní projednávané věci žalobce uvádí, že jej ze spáchání přečinu 'obvinilo' vedení krajského soudu, tedy orgán státní správy, jenž nevstupuje do nezávislé rozhodovací činnosti nestranně rozhodujících soudců, jak již bylo jednou konstatováno.*“ Kasační soud se s uvedeným posouzením ztotožňuje a v podrobnostech na citované usnesení dále odkazuje.

[14] K výše řečenému lze pro úplnost dodat, že „[s]těžovatelův postup není realizací práva na odpor podle čl. 23 Listiny základních práv a svobod, ale použitím zákonných prostředků, předvidaných tímto ustanovením. Nemůže být proto bez dalšího ani důvodem pro osvobození od soudních poplatků“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2016, č. j. 1 As 43/2016 – 31).

[15] Závěrem zdejší soud dodává, že nevyhověl stěžovatelově návrhu na nařízení soudního jednání, neboť dle § 109 odst. 2 s. ř. s. rozhoduje o kasační stížnosti zpravidla bez jednání. Žádost stěžovatele o nařízení jednání přitom sama o sobě nezakládá povinnost soudu jednání provést (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 11. 2005, č. j. 8 Aps 1/2005 – 82, č. 932/2006 Sb. NSS); otázka, zda Nejvyšší správní soud jednání nařídí, je plně na jeho uvážení. Svůj návrh nadto stěžovatel nijak nezdůvodnil. V projednávaném případě soud nepovažoval nařízení jednání za vhodné, ani neprováděl dokazování (viz § 109 odst. 2 s. ř. s.), a proto rozhodl ve věci bez jednání.

[16] Jelikož kasační stížnost není důvodná, Nejvyšší správní soud ji za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. rozsudkem zamítl.

[17] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 téhož zákona). Soud proto rozhodl tak, že mu nepřiznal náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 13. srpna 2021

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu